

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ З ООП

Хом'як Ольга

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Концепція Нової української школи (НУШ) передбачає фундаментальне реформування загальної середньої освіти: індивідуалізацію навчального процесу, забезпечення неперервності освіти впродовж життя, освіти спрямовану на розвиток особистості, впровадження нових підходів до навчання та змісту освіти тощо. Попри всі труднощі та значні витрати, реформу освіти періодично проводить кожна розвинена країна. За останні роки Україна пережила колосальні зміни в економічній, соціально-політичній, культурній, геополітичній, ментальній сферах. В таких умовах треба враховувати різні можливості навчання учнів, зокрема й тих, котрі потребують додаткової освітньої підтримки.

Сучасна школа повинна спрямовувати школярів не лише на здобуття знань, а й формувати вміння застосовувати їх у різних життєвих ситуаціях. Відтак, формування ключових компетентностей – нагальна потреба сучасної освіти.

Різні аспекти компетентнісного підходу в процесі навчання учнів вивчали Б. Андрієвський, І. Валуєва, Л. Гриневич, Л. Калініна, Л. Онищук, О. Савченко, О. Саган, О. Стебна, В. Шарко, Р. Шиян, С. Якименко та ін., проте, актуальним залишається питання застосування інтерактивних технологій для формування ключових компетентностей молодших школярів з ООП.

Використання сучасних інноваційних технологій, зокрема технології інтерактивного навчання, значно підвищує ефективність навчального процесу, сприяє інтелектуальному розвитку учнів, забезпечує оволодіння навичками саморозвитку особистості, можливістю думати, творити [1, с. 5-7].

За допомогою інтерактивних технологій учні вчать:

- слухати іншу людину та приймати її точку зору;
- формувати, доводити та відстоювати власну думку;

- аргументувати свою позицію та дискутувати з людьми, які дотримуються інших поглядів;
- встановлювати комунікативний зв'язок для вирішення поставлених задач;
- розвивати навички самостійної роботи тощо.

Застосування вчителем інтерактивних технологій навчання також змінює звичну для учня ситуацію навчання, характер його діяльності, ставить його в іншу позицію: учень перестає бути «пасивною посудиною», в яку «вливають чергову порцію знань», а стає активним учасником навчання.

Залежно від мети заняття і форми організації навчальної діяльності О. Пометун та Л. Пироженко виділяють чотири групи інтерактивних технологій навчання:

- інтерактивні технології кооперативного навчання (робота в парах, трійках, карусель, робота в малих групах, акваріум тощо);
- інтерактивні технології колективно-групового навчання (мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, ажурна пилка та ін.);
- технології ситуативного моделювання (імітаційні ігри, рольова гра, драматизація та ін.);
- технології опрацювання дискусійних питань (метод ПРЕС, займи позицію, кейс-метод, дискусія тощо). [2, с. 55].

Іншу класифікацію інтерактивних технологій запропонувала Т. Сердюк. Науковець поділяє інтерактивні технології за певними критеріями:

- 1) за дидактичною метою – інформаційні, розвиток дієво-практичної сфери, розвиток механізмів самокерування особистості, розвиток сфери творчих якостей, розвиток ключових компетентностей;
- 2) за домінуючою формою організації навчально-пізнавальної діяльності – індивідуальні, парні, групові, колективні;
- 3) за домінуючим методом навчання – інформаційні, проблемно-пошукові, імітаційно-ігрові, дослідницькі;
- 4) за домінуючими засобами навчання – гомоорієнтовані (основний партнер у взаємодії – людина або група осіб) і техноорієнтовані (переважання технічних засобів навчання) [4, с. 8].

На думку О. Січкарук, саме інтерактивне навчання є тим середовищем, яке найбільш природно моделює зовнішнє соціальне оточення, вчить публічній комунікації, а отже, сприяє соціалізації дитини та її вмінню раціонально і корисно діяти в суспільстві [5].

О. Пометун трактує інтерактивне навчання як організацію вчителем за допомогою певної системи способів, прийомів, методів освітнього процесу, заснованого на: суб'єкт-суб'єктних стосунках педагога й учня (паритетності); багатосторонній комунікації; конструюванні знань учнем; використанні зворотного зв'язку; постійній активності учня [3].

Ми переконані, що інтерактивне навчання може відбуватися різними способами та за допомогою різних інструментів, включаючи, але не обмежуючись інтерактивними дисплеями, онлайн-платформами, інтерактивними іграми або груповими заходами. Ці форми навчання особливо ефективні для розвитку важливих соціальних навичок та формування ключових компетентностей учнів, котрі потребують додаткової освітньої підтримки. Вони забезпечують активну діяльність молодших школярів з ООП у засвоєнні навчального матеріалу, допомагають у формулюванні та висловлюванні власних думок, моделюють різноманітні соціальні ситуації, розвивають навички самостійної роботи тощо. До таких інтерактивних технологій можна віднести: «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Обери позицію», «Акваріум», «Дерево рішень», «Сінквейн», «Колесо фортуни», «Колесо ідей», «Інтелект-карти» тощо.

При всьому різноманітті інтерактивних технологій навчання реалізація провідних педагогічних функцій залишається за вчителем. Вчитель може виступати в якості автора, розробника, дослідника, користувача і пропагандиста нових педагогічних технологій, теорій, концепцій. В сучасних умовах розвитку суспільства, культури і освіти, педагогічна діяльність повинна обов'язково мати інноваційну спрямованість.

Таким чином, інтерактивне навчання – це той збалансований вид навчання, коли педагог та школярі включені в освітній процес, виявляють високий рівень активності та вмотивованості; вчитель має можливість контролювати процес навчання, а школярі – свідомо працюють із запропонованим матеріалом та активно взаємодіють з усіма учасниками. Таку модель вважаємо найбільш ефективною в сучасному процесі навчання, а інтерактивні технології – основою і засобом формування ключових компетентностей молодших школярів з ООП в умовах Нової української школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Комар О. А. Інтерактивні технології співпраці. Початкова школа. 2004. № 9. 5-7с.
2. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007.
3. Пометун О.І., Л.В. Пироженко. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / за ред. О.І. Пометун. К., 2004.192 с.
4. Сердюк Т.В. Інтерактивні технології навчання суспільних дисциплін як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів І – ІІ рівнів акредитації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец.13.00.09 «Теорія навчання» Криворіз. держ. пед. ун-т. Кривий Ріг, 2010. 20 с.
5. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі. Київ, 2006. 86 с.